

**JAMHURI YA MUUNGANO WA TANZANIA
BUNGE LA TANZANIA**

MKUTANO WA PILI

YATOKANAYO NA KIKAO CHA NANE

04 FEBRUARI, 2016

MKUTANO WA PILI - YATOKANAYO NA KIKAO CHA NANE

TAREHE 04 FEBRUARI, 2016

I. DUA:

Saa 3.00 asubuhi Mhe. Andrew John Chenge (Mwenyekiti) alisoma Dua na kulingoza Bunge.

MAKATIBU MEZANI:

1. Ndg. Lawrance Makigi
2. Ndg. Zainab Issa
3. Ndg. Neema Msangi

II. HATI ZA KUWASILISHA MEZANI:

Naibu Waziri wa Fedha na Mipango aliwasilisha Muhtasari wa Tamko la Sera ya Fedha (Mapitio ya nusu Mwaka 2015/2016) [*Monetary Policy statement (The Mid – year review 2015/16)*].

III. MASWALI:

Maswali yafuatayo yaliulizwa na waheshimiwa Wabunge:-

1. OFISI YA RAIS (TAMISEMI):

Swali Na. 92: Mhe. Riziki Shahari Mngwali
Nyongeza: Mhe. Riziki shahari Mngwali
Mhe. Jitu Vrajlal Soni

2. OFISI YA MAKAMU WA RAIS (MAZINGIRA NA MUUNGANO):

Swali Na. 93: Mhe. Ali Hassan King
Nyongeza: Mhe. Ali Hassan King
Mhe. Hawa Abdulrahman Ghasia
Mhe. Halima James Mdee
Mhe. Juma Hamidu Aweso

3. WIZARA YA ULINZI NA JESHI LA KUJENGA TAIFA:

Swali Na. 94: Mhe. Maryam Salum Msabaha
Nyongeza: Mhe. Maryam Salum Msabaha
Mhe. Joseph Roman Selasini
Mhe. Musukuma Joseph Kasheku

4. WIZARA YA AFYA, MAENDELEO YA JAMII, JINSIA, WAZEE NA WATOTO:

Swali Na. 95: Mhe. Juma Seleman Nkamia

Nyongeza: Mhe. Juma Seleman Nkamia
Mhe. Susan Anselm yimo
Mhe. Rashid Abdallah Shangazi

Swali Na. 96: Mhe. Fatuma Hassan Toufiq

Nyongeza: Mhe. Fatuma Hassan Toufiq
Mhe. Felister Aloyce Bula
Mhe. Abdallah Nachumaa Maftaha

5. WIZARA YA MAJI NA UMWAGILIAJI:

Swali Na. 97: Mhe. Fletei Gregory Massay

Nyongeza: Mhe. Fletei Gregory Massay
Mhe. Catherine Valentine Magige
Mhe. Moshi Seleman Kikoso
Mhe. Alex Raphael Gashaza

Swali Na. 98: Mhe. Dkt. Christine Gabriel Ishengoma

Nyongeza: Mhe. Christine Gabriel Ishengoma
Mhe. Devotha Mathew Minja
Mhe. Vedastus Mattayo Manyinyi

6. WIZARA YA KILIMO, MIFUGO NA UVUVI:

Swali Na. 99: Mhe. Ally Salehe Ally

Nyongeza: Mhe. Ally Salehe Ally
Mhe. James Francis Mbatia
Mhe. Dkt. Faustine Ndugulile
Mhe. Ali Mohammed Keissy

Swali Na. 100: Mhe. Ester Nicholas Matiko

Nyongeza: Mhe. Ester Nicholas Matiko
Mhe. Mwita Mwikwabe Waitara

7. WIZARA YA NISHATI NA MADINI:

Swali Na. 101: Mhe. Boniventura Destery Kiswaga

Nyongeza: Mhe. Boniventura Destery Kiswaga
Mhe. Dkt. Pudenciana Wilfred Kikwembe

IV. MATANGAZO:

- a) Wageni wote waaliokuwepo Bungeni walitambulishwa;
- b) Mhe. Dkt. Diodorus Kamala, Kaimu Mwenyekiti wa Mtandao wa Benki ya Dunia aliwatangazia Wabunge ambao wamo katika mtandao huo wakutane Morena Hotel katika ukumbi wa Gairo saa 7:00 mchana;
- c) Mhe. Hassan Selemani Kaunje aliwatangazia wabunge waote wa Mkoa wa Lindi wakutane saa 7:00 mchana katika ukumbi wa Piusi Msekwa 'C';
- d) Mhe. Marwa Ryoba Chacha aliwatangazia wabunge wote wa Mkoa wa Mara wakutane saa 7:00 mchana kwenye ukumbi wa Pius Msekwa;
- e) Waziri wa Kilimo, Mifugo na Uvuvi aliwatangazia wabunge wanaotoka maeneo ya kilimo cha pamba, Kahawa , Korosho, Tumbaku, Chai, Pareto, Ufuta, Uvuvi na Ufugaji wakutane saa 7:00 mchana baada ya Shughuli za Bunge katika ukumbi wa Pius Msekwa;
- f) Utawala wa Ofisi ya Bunge uli watangazia Wabunge wote ambao hawana vitambulisho vya Taifa waweze kukamilisha zoezi hilo kwenye ukumbi wa Pius Msekwa wakiwa na cheti cha kuzaliwa, kitambulisho cha mpiga Kura, kitambulisho cha bima ya Afya, leseni ya udereva, kitambulisho cha Mzanzibar Mkazi, vyeti vya kidato cha IV au VI au vyote viwili.

MWONGOZO WA SPIKA

1. Mhe. Dkt. Pudenciana Kikwembe aliomba kauli ya Serikali kuhusu kukatika kwa mawasiliano baada ya daraja la Kopa kuvunjiwa na vilevile kuharibika kwa reli ya kutoka Tabora – Mpanda.

Waziri alijibu kuwa suala hilo linashughulikiwa na kuanzia kesho magari madogo yataanza kupita na baadaye kuruhusu magari makubwa.

2. Mhe. John Wegesa Heche alisimama kwa kanunai ya 68(7) kwamba swali la Mhe. Ester Matiko halikujibiwa kikamilifu kwa kuwa mnada umefungwa kwa sababu za kiusalama lakini mifugo hupita bila ushuru na kupelekwa Kenya na kusababisha umaskini kwa watu wa maeneo hayo.

Waziri wa Kilimo, Mifugo na Uvuvi alijibu swali hilo na kuahidi kufuatilia jambo husika.

4. Mhe. Kabwe Zuberi Zitto alisimamia kanuni ya 47 kwamba Waziri wa Mambo ya Nje atoe Kauli kuhusu unyanyasaji wa kijinsia uliofanyika India ambapo binti wa Kitanzania alivuliwa nguo na kutembezwa uchi barabarani tarehe 31/1/2016.
5. Mhe. Ester Nicholas Matiko alisimama kwa kanuni 68(7) kuhusu Chaguzi za Wabunge wanaogombea nafasi mbalimbali katika Mabunge ya Kimataaifa, na kwamba nafasi za upinzani zimeminywa ni moja tu kwa kila chombo na kwamba katika Bunge la PAP amekuwa anakwenda mwanamke mmoja tu.

Mwenyekiti alijibu kuwa kwa kuwa Shughuli hiyo ni kesho, basi Mhe. Esther Matiko aliombe Mwongozo kesho.

V. KAMATI YA MIPANGO:

Mjadala wa Kamati ya Mipango uliendelea kwa Wabunge wafuatao kuchangia:-

84. Mhe. Jitu Vrajlal Soni	– CCM
85. Mhe. Ally Salehe Ally	– CUF
86. Mhe. Suzan Limbweni Kiwanga	– CHADEMA
87. Mhe. Devotha Mathew Minja	– CHADEMA
88. Mhe. Christine Gabriel Ishengoma	– CCM
89. Mhe. Cecil David Mwambe	– CHADEMA
90. Mhe. Ridhiwani Jakaya Kikwete	– CCM

VI. BUNGE KUREJEA:

Bunge lilirudia na Mwenyekiti alisoma Mwongozo wa Kiti kuhusiana na tuhuma alizozitoa Mhe. Jesca Kishoa za gharama za ununuzi wa Mabebewa hali iliyosababisha apewe muda wa kuthibitisha tuhuma hizo.

Baada Mhe. Jesca Kishoa kufuta Kauli yake alipewa adhabu ya kusimamishwa kuhudhuria Vikao viwili vya Bunge.

VII. BUNGE KUSITISHWA:

Saa 7:00 mchana Bunge lilisitishwa mpaka saa 10:00 jioni.

VIII. BUNGE KURUDIA:

Saa 10:00 jioni Bunge lilirudia na Waheshimiwa Wabunge waliendelea kuchangia Mpango wa Serikali kama ifuatavyo:-

91. Mhe. Agnes Mathew Marwa	– CCM
92. Mhe. Silafu Jumbe Maufi	– CCM
93. Mhe. Ester Nicholas Matiko	–CHEDEMA
94. Mhe. Ahmed Juma Ngwali	– CUF
95. Mhe. Yahya Omary Massare	–CCM
96. Mhe. Mashimba Mashauri Ndaki	– CCM
97. Mhe. Hassan Nassor Omary	– CCM
98. Mhe. Moshi Suleiman Kakoso	– CCM

MWONGOZO WA SPIKA

1. Mhe. Joseph Roman Selasini alisimama kwa kanuni ya 68(7) kuomba mwongozo kutokana na wachangiaji wanaosema baadhi ya Mkoa hupendelewa na mingine huonewa. Aliomba Serikali itoe Kauli kama tuhuma hizo ni za ukweli.

Kiti kilitoa maelezo kuwa Serikali itajibu suala hilo wakati wa majumuisho.

2. Mhe. Kabwe Zuberi Zitto alisimama na kusema Mkoa pekee ambao haujaunganishwa kwa lami ni Kigoma, hivyo ni vyema tukubaliane kuwa huko nyuma kulikuwa na makosa ambayo yanaendelea kurekebishwa.

99. Mhe. Zainab Athuman Katimba	– CCM
100. Mhe. Maryam Salum Msabaha	– CHADEMA
101. Mhe. Godbless Jonathan Lema	– CHADEMA
102. Mhe. Mussa Azzan Zungu	– CCM
103. Mhe. Eng. Atashasta Justus Nditiye	– CCM
104. Mhe. James Francis Mbatia	– NCCR MAGEUZI

MWONGOZO WA SPIKA

Mhe. Lattifah Hassan Chande alisisimama kwa kanuni ya 68(7) kuomba mwongozo kwamba katika Jimbo la Liwale wanyama wakali wameingia katika makazi ya Wananchi na kuiomba Serikali itoe tamko kuhusu suala hilo.

Mwenyekiti alisema ni vyema suala hilo likaletwa kama Maelezo Binafsi, na kusema kwamba Serikali imesikia.

105. Mhe. Ester Alexander Mahawe – CCM
106. Mhe. Suzan Anselm Lyimo – CHADEMA
107. Mhe. Augustine Vuma Holle – CCM
108. Mhe. Amina Nassor Makilagi – CCM
109. Mhe. William Vangimembe Lukuvi – Waziri wa Ardhi na Maendeleo ya Makazi
110. Mhe. Prof. Makame Mnyaa Mbarawa –Waziri wa Ujenzi, Uchukuzi na Mawasiliano.
111. Mhe. January Yussuf Makamba – Waziri wa Nchi, Ofisi ya Makamu wa Rais
112. Mhe. Mwigulu Lameck Nchemba– Waziri wa Kilimo, Mifugo na Uvuvi.
113. Mhe. Ummy Ally Mwalimu– Waziri wa Afya, na Maendeleo ya Jamii, Jinsia, Wazee na Watoto.
114. Mhe. Prof. Joyce Lazon Ndalichako – Waziri wa Elimu, Sayansi, Teknolojia na Ufundi
115. Mhe. Gerson Hosea Lwenje – Waziri wa Maji na Umwagiliaji
116. Mhe. Prof. Sospeter Mwijarubi Muhongo – Waziri wa Nishati na Madini
117. Mhe. Charles John Mwijage – Waziri wa Viwanda, Biashara na Uwekezaji
118. Mhe. Anjellah Jasmine Kairuki – Waziri wa Nchi, Ofisi ya Raisi
119. Mhe. Dkt. Harrison George Mwakyembe – Waziri wa Katiba na Sheria
120. Mhe. Jenister Mhagama – Waziri wa Nchi Ofisi ya Waziri Mkuu
121. Mhe. George Mcheche Masaju - Mwanasheria Mkuu wa Serikali.
 - Majibu ya mwongozo wa Mhe. Musukuma Joseph Kasheku kuhusu Hoja ya Mhe. Esther Matiko kuwa CCM inafukuza watumishi wa Serikali kwa sababu CHADEMA wameshinda – alieleza kuwa imeonekana Mhe. Esther Matiko hakusema CCM bali Serikali ya CCM hivyo hakuna kilichokiukwa.

IX. BUNGE KUREJEA

Bunge lilirudia na matangazo yafuatayo yalitolewa.

- Wabunge wa wanaotoka maeneo yanayolimwa mazao ya Kilimo cha Biashara wakutane mara baada ya kuahirisha Bunge.
- Saa 2:00 usiku Wabunge wa CCm wakutane *White House* kwa Kikao cha Chama.

X. KUAHIRISHA BUNGE

Saa 1:50 usiku Bunge liliahirishwa mpaka tarehe 5/2/2016 saa 3:00 asubuhi.

**DODOMA
04 FEBRUARI, 2016**

**DKT. T. D. KASHILILAH
KATIBU WA BUNGE**